

Utpostens
dobbeltime

Den utvalgte

Geir Riise
INTERVJUET AV TOM SUNDAR

I 2003 var Geir Riise en av søkerne til stillingen som generalsekretær i Den norske legeforening, men den gangen nådde han ikke til topps. Fem år senere ble

han sentralstyrets førstevalg til den prestisjetunge posisjo-

nen. Mannen som i disse dager inntar den administrative sjefsstolen i Legenes hus,

betegnes som både en jovial lagspiller og et organisasjonsmenneske til fingerspissene. Med seg har han ledererfaring fra næringslivet – samt et glødende engasjement for bedre arbeidsmiljø.

– Som leger er vi i en unik posisjon til å sette premisser og påvirke prosesser som kan skape bedre trivsel og helse i arbeidslivet. På den måten bidrar også legene til samfunnets verdiskapning. Ingen annen yrkesgruppe har så stor kontakflate med hele befolkningen. Nettopp det gir oss stor innflytelse, sier Geir Riise. Han snakker seg varm om arbeidsmiljø, jobbtrivsel og IA-avtalen – nøkkelord i hans HMS-vokabular – mens han nipper til en dobbel caffelatte i Posthusets kantine i Oslo sentrum.

53-åringen er aktuell som ny generalsekretær etter Terje Vigen, som går over i pensjonistenes rekke etter seks år i stillingen. Utposten har intervjuavtale med Riise kort tid før overgangen finner sted og før han fratrer stillingen som HMS (helse, miljø og sikkerhet)-direktør i Posten Norge. På heisturen opp til toppetasjene i det ruvende Posthuset, tidligere kjent som Postgirobygget, medgir han at den storlagne utsikten over hovedstadens navle vil bli et savn – spesielt sommerstid når en lunsjrast på takterrassen frister mer enn matkøene i kanten. Men vyene tar han med seg til Legenes hus – mange høydemetere lavere, dog sentralt lokalisert på Christiania Torv. Og med fjord og festning innenfor synets rekkevidde.

Rolleforståelse

Den nyslåtte generalsekretæren kan igjen skilte med eget kontor, noe han ikke har vært tilgodesett i Posten. Der sitter nemlig alle i kontorlandskap – til og med lederne. Ser man

bort fra akkurat den lille haken, har det vært tre flotte og spennende år, bedyrer Riise. Nå imøteser han nye og andre typer utfordringer i foreningslivet, selv om fellesnevneren er den samme: ledelse.

– Som i Posten eller NHO (Næringslivets Hovedorganisasjon), må jeg være meg selv – tilstede og interessert i det som foregår. Min oppgave er å utvikle og gjennomføre Legeforeningens vedtatte politikk sammen med sentralstyret og sekretariatet. Og det gleder jeg meg til, sier han kort og konsist når vi spør om forventninger til jobben. Med det svaret, kvitterer han dessuten på et sentralt punkt i det som var ordlyden i stillingsannonsen, nemlig kravet om at Legeforeningens generalsekretær skal ha en klar rolleforståelse vis-à-vis presidenten og den øvrige politiske ledelsen. Så er ingen selvfølge – og har heller ikke alltid vært tilfelle – når politiske visjoner og vedtak skal omsettes til praktisk handling og administrative rutiner i en forening så mektig som Den norske legeforening. Vel vitende om at mye står på spill, går Riise til sitt oppdrag med klare ambisjoner og gode intensjoner.

– Rollefordeling er en avgjørende suksessfaktor i enhver organisasjon. Både sekretariatet og den politiske ledelsen må ha en rolleforståelse. Som leder av Legeforeningens sekretariatet, vil jeg naturligvis til enhver tid forholde meg profesjonelt til den sittende politiske ledelsen. Så enkelt vil jeg si det.

Geir Riise på toppen av sitt tidligere arbeidssted, Posthuset, med utsikt til bl.a. Akershus festning som er nærmeste nabo til Legenes hus.

Da president Torunn Janbu i fjor høst kunngjorde ansettelsen av Geir Riise, var det nettopp hans evne til rolleforståelse, samt lederkompetanse, samarbeidsegenskaper og kontaktnettverk, hun trakk frem som avgjørende forutsetninger for å lykkes i jobben som generalsekretær. Disse overveielsene ble også tungen på vektskålen da sentralstyret tok sin avgjørelse i favør av Riise.

I motsetning til hans seneste forgjengere i generalsekretærstolen, som alle ble rekruttert fra foreningens indre sirkler, kommer Geir Riise som et friskt pust utenfra. Han har sin ballast fra næringslivet. I det meste av sitt yrkesaktive liv, har han jobbet innen HMS-virksomhet i ulike bedrifter. Før han kom til Posten i 2006, var han direktør for Hjelp 24 bedriftshelsetjeneste i to år. Forut for det hadde han til sammen 16 års fartstid med HMS-ledelse fra gigantene NHO og Statoil. I tillegg har han engasjert seg i politisk, frivillig og faglig arbeid med hovedvekt på rus-, alkohol- og helsepolitikk. Han har vært leder av Nasjonalt Råd for Tobakksforebygging, medlem av Bondevik-regjeringens ekspertutvalg for alkoholspørsmål og styreleder for Trasop-klinikken i Oslo. For å nevne noe.

UTPOSTEN: *Hvilke fortrinn gir det deg å komme utenfra?*

– Jeg har med meg en annen type bagasje. Mitt ståsted har vært næringslivet, og den bakgrunnen kan selvsagt være til fordel i visse sammenhenger. Uansett er det mye å sette seg inn i. Jeg må orientere meg i nytt landskap og lære Legefor-

eningens organisasjon å kjenne, sier Riise, som lover at han vil bruke tid til å lytte til hva folk har å si. Sentralstyret, til-litsvalgte, landsstyret og ansatte i sekretariatet blir alle viktige informanter.

– For å si det sånn: Jeg må i første omgang bruke ørene mer enn kjeften. Og det er jeg godt i gang med, sier han med et smil.

Kamp mot sykefravær

Egentlig var det anestesilege Geir Riise hadde tenkt å bli, men den ideen lot han ligge igjen i Sarpsborg sammen med sykehusfrakken etter endt turnustjeneste i 1985. Dragningen mot akuttmedisinske og operative ferdigheter måtte etter hvert vike for et samfunnspolitisk engasjement og en gryende interesse for sosial-, trygde- og arbeidsmedisin. I 1987 ble skjebnen beseglet. Den unge legen svarte på en stillingsannonse som åpnet døren til bedriftshelsetjenesten i NSB. Året etter begynte han som bedriftslege i oljeselskapet Norol (Norsk Olje AS), som i 1992 skiftet navn til Statoil. Riise gikk gradene og ble utnevnt til HMS-sjef og sjeflege i samme konsern. I 1998 forlot han Statoil til fordel for NHO, der han var sjeflege og avdelingsdirektør frem til 2004.

I denne perioden var han medlem av Sandmann-utvalget, som i 2000 la frem sin innstilling om tiltak innen det sykefraværsforebyggende arbeidet. Riise fikk en sentral rolle i

arbeidet rundt avtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA). Den skjellsettende avtalen kom på plass i 2001.

– IA-avtalen førte det sykefraværforebyggende arbeidet inn i virksomhetene, med tydelige rettigheter for både arbeidstakere og arbeidsgivere. Det man oppnådde, var langt fra noen selvfølge. Nå ble oppmerksomheten rettet mot å forebygge og redusere sykefraværet, og få flere med nedsatt funksjonsevne tilbake i arbeidslivet. Legens oppgave var ikke lenger bare å stille en diagnose og skrive sykmelding, men å vurdere arbeidstakerens funksjonsevne. Enkelt sagt har IA-avtalen bidratt til å flytte fokus fra diagnose til funksjonsevne. Vi snakker mindre om pasienter og mer om personer, påpeker Riise.

Da han takket ja til sin forrige lederjobb i Posten, var det avgjørende for ham at konsernet hadde HMS høyt opp på sin strategiske dagsorden. I en årrekke, og spesielt i den perioden han var sjeflege i NHO, har han vært opptatt av og hatt ansvaret for bedriftsutvikling og arbeidsmiljøtiltak. I praksis vil det si å bidra til trivsel og stabilitet i arbeidslivet. Og det kan best skje gjennom en god dialog mellom arbeidsgivere og arbeidstakere, ifølge Riise.

– HMS dreier seg ikke bare om plikter og regler, men mer om forretnings- og organisasjonsutvikling. Hvis vi ikke klarer å håndtere arbeidsmiljøet, vil folk klare seg dårligere i arbeidslivet. Det kan være tøft der ute. Å lykkes med HMS-arbeid innebærer blant annet å legge forholdene til rette for bedre dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Det er grunnplanken i alt inkluderende arbeidsliv, sier han. Samtidig påpeker han at det ikke finnes fasitløsninger på problemene. I Sverige har man for eksempel sett at personer med diabetes har lavere sykefravær enn ikke-diabetikere som gruppe. Det viser bare at årsaksforholdene er sammenhengende og at diagnose alene ikke gir oss alle svar.

Han tror på en økende debatt om arbeidsmiljøet i årene som kommer, etter hvert som kampen om kompetent arbeidskraft hardner til: – Demografien innhenter oss. Befolkningen eldes, samtidig som det blir færre yngre skuldre å fordele produksjonsarbeidet på. Følgelig må arbeidsmiljøet fungere for at folk vil jobbe, og for at de vil jobbe lenger. I denne sammenhengen vil legene ha en viktig rolle. Som leger kan vi være med på å definere premissene for å tilrettelegge for gode arbeidsforhold i arbeidslivet, slik at folk får bruke sin kompetanse og sine ressurser på en hensiktsmessig måte.

UTPOSTEN: *Hvordan skal vi få til det?*

– Ved å delta. Vi vet at det er stor grad av sosial ulikhet i helse. Derfor er det viktig å møte de svakeste gruppene og få

dem i aktivitet. Aktivitet er viktig for deltakelse i arbeidslivet og for folks opplevelse av helse. Legene kan bidra til å holde døren åpen for dialog på arbeidsplassen. Vi kan spørre våre sykmeldte pasienter om hva de selv tror kan gjøres for å legge forholdene til rette, slik at de kan være i jobb. Vi kan motivere arbeidstakere tilbake i jobb med en aktiv sykmelding, eller oppmuntre dem til å spørre hva bedriften kan gjøre. Evnen til å utføre eget arbeid er knyttet til hvilke muligheter man har for å ta ansvar og få ansvar. Arbeidsgivere må utfordres til å ta denne rollen. Dagens ordning med dialogmøter er et skritt i riktig retning, men det er behov for flere virkemidler som involverer både legene, NAV og arbeidsplassene. Sykefraværforebyggende arbeid handler også om hvordan vi innretter og tilgjengeliggjør helsetjenesten, og hvordan vi styrker rammebetingelsene for legenes innsats. I denne debatten må Legeforeningen være toneangivende.

Kunsten å prioritere

Geir Riise er hedmarking, men har i det meste av sitt voksne liv bodd i hovedstaden. Han er gift med en sykepleier, og paret har tre voksne barn. Hans egne foreldre drev radio- og TV-forretning hjemme i Brumunddal. Den gangen som nå var inntjeningen avhengig av konjunkturopp- og nedganger, og som unggutt la han seg på hjertet nødvendigheten av å skape før man høster: – Hvis butikken gikk bra, hadde familien god råd. Gikk det dårligere, merket vi det helt inn i kjøkkenet. Det var nyttig lærdom.

Under oppveksten fikk han også sin overdose av tekniske duppeditter. Således var det nok ikke tilfeldig at han penset inn på et yrkesspor som hadde med mennesker å gjøre. Etter fullført gymnas i 1974, tok han seg jobb som pleieassistent ved Sanderud Sykehus og ungdomsinstruktør i Motorførernes Avholdsforbund (MA). I 1977 begynte han på tannlegestudiet i Oslo, men odontologifaget mistet ganske snart draget på den unge studenten. Han sluttet, og peilet seg i stedet inn på Bjørknes privatgymnas for å ta opp fag og sanke poeng til medisinen. Som medisinstudent i Tromsø i 1978–84, hadde han ingen problemer med å fylle fritiden med politiske verv og freelance-jobbing som NTB-journalist. I denne perioden skjøttet han oppgavene som sentralstyremedlem i Høyre og medlem av formannskapet i Tromsø kommune.

UTPOSTEN: *Hvordan fikk du tid til alt dette?*

– Interessen for fag og mennesker har hele tiden vært der. Men at det i perioder kunne gå ut over studier og familieliv, skal ikke stikkes under en stol. Å prioritere er alltid en kunst, og jeg kan vel si at jeg også har lært noe videre i livets skole, sier Geir Riise.

Etter studiene la han partiboken på hyllen, men videreførte sitt engasjement innen rusforebyggende virksomhet – med Motorførernes Avholdsforbund (MA) som base. Allerede i ungdomstiden hadde han reist Norge rundt med MA, og undervist om rusmidler og trafiksikkerhet. I 1980-årene var han styreleder for ungdomsforbundet i MA, og ti år senere ble han huket inn i styreledelsen for MA på nasjonalt plan. Også på andre arenaer har Riise markert seg innen rusforebyggende arbeid, blant annet gjennom sine verv i Avholdsfolkets Landsråd, den nasjonale AKAN-komiteen og i Legeforenings rusmiddelpolitiske utvalg.

Nyter troverdighet

Geir Riise har imponert mange med sin arbeidsiver, men han har også evnen til å koble helt av fra hverdagens gjøren

og laden. Vinterstid trives han godt i skisporene i Lillehammertraktene, hvor familien har hytte. På listen over fysiske utskielser, kan han skryte av å ha gjennomført sykkelrittet Trondheim-Oslo. Om sommeren prøver han gjerne fiske-lykken når ferieturen går til Sunnmøre, hvor han og ektefellen har familiære røtter.

Honnørord som løsningsorientert, ryddig og inkluderende følger ofte i Riises kjølvann. Hans evne til å inspirere kommer eksempelvis til uttrykk når han holder foredrag. Da krydrer han budskapet med gode historier – noe som har begeistret mange hjerter og sinn på grunnkursene i allmennmedisin. Folk som kjenner ham, fremhever egenskapene som kommandant så vel som tilrettelegger. Det får han utvilsomt bruk for i rollen som generalsekretær.

De siste årene har Riise vært involvert i arbeidet med å implementere avtalen om et inkluderende arbeidsliv.

Den forhenværende HMS-direktøren viser frem siste møte fra post-budenes garderobes: den nye uniformen som snart skal tas i bruk.

– Jeg gleder meg til å jobbe med fag, politikk, organisasjon og ledelse. Legeforeningens kompetanse og nettverk er grunnlaget for den troverdigheten vi som leger nyter i befolkningen. Vi må være bevisst vår rolle som samfunns-aktør og arbeide for å ivareta den tilliten vi er gitt. Som organisasjon har vi helt sikkert et forbedringspotensial på flere områder. Noe annet ville jo være rart. Samtidig har Legeforeningen et godt omdømme, det hører jeg jo mye om nå som jeg har skiftet jobb, sier han idet han geleider oss inn til heisen og nedover etasjene i Oslos nest høyeste tårnbygg.

– Legeforeningen må være tydelig på hva som er vårt ansvar, og prioritere slik at vi ligger mest mulig i forkant. Vi må ta tak i de sakene som er viktige for medlemmene, og hele tiden styrke vårt arbeid med å få til gode pasientmøter, sier Geir Riise.

Nærmere en programerklæring fra en fersk generalsekretær kommer vi neppe.

MASTERPROGRAM:

Psykososialt arbeid – selvmord, rus, vold og traumer

Institutt for psykiatri, UiO, i samarbeid med Nasjonalt senter for selvmordsforskning og –forebygging, Senter for rus- og avhengighetsforskning (SERAF) og Nasjonalt kompetansesenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) tilbyr fra høsten 2009 erfaringsbasert masterprogram, 120 studiepoeng, i psykososialt arbeid – selvmord, rus, vold og traumer.

Studiet har som mål å utdanne fagpersonell innen psykososialt arbeid – sykepleiere, sosionomer, pedagoger, leger, psykologer og andre tilsvarende faggrupper til å drive kunnskapsbasert praksis og vitenskapelig arbeid innen temaområdene selvmordsforebygging, rus- og avhengighet, vold og traumatisk stress. Studiet tilbyr tre ulike studieretninger:

Selvmordsforebyggende arbeid – med fokus på forståelse av den suicidale prosessen, forebyggingsarbeid eller forebygging i klinisk praksis.

Rus og avhengighet – med fokus på behandling og forebygging av rusmiddelproblemer og sammenhengen mellom rus og psykiatri.

Vold og traumatisk stress – med fokus på forståelse av fenomenet, kjennskap til utbredelse, forebygging, tidlig intervensjon og behandling.

Opptakskravet er helse- eller sosialfaglig/pedagogisk høyere utdanning av minimum 3 års varighet. I tillegg kreves 2 års relevant praksis. Studiet er organisert som et deltidsstudium over 3 år slik at man kan gjennomføre studiet ved siden av annet arbeid. Undervisningen er lagt til hele eller halve ukessamlinger. De to første årene arrangeres det 2–3 samlinger per semester. Det siste året arbeider studentene med masteroppgaven under individuell veiledning. Det er en studieavgift på kr. 15 000,– per semester.

Opptak til studiet skjer annet hvert år, med søknadsfrist 15. april. Det gjøres supplerende opptak fram til studiestart dersom det er ledige plasser igjen ved søknadsfristens utløp.

FOR NÆRMERE INFORMASJON:
www.uio.no/studier/program/erf-psykosos-master/